

Naturklagenævnets afgørelse af 23. juni 2009
i sagen om fredning af flyvestation Værløse i Furesø Kommune
(j.nr. NKN-111-00047)

Fredningsnævnet for København har den 12. september 2008 truffet afgørelse om fredning af Flyvestation Værløse og afgørelse om erstatning.

Sagen er rejst den 22. december 2005 af Danmarks Naturfredningsforening og omfatter et areal på ca. 440 ha.

Fredningen har til formål at sikre, at området fungerer som dagligt fritidslandskab for de nærmeste byområder og som udflugtsmål for hele storbyens befolkning, at området som regionalt friluftsområde friholdes for byfunktioner, indeholder en bred vifte af friluftsmuligheder samt at områdets offentlige tilgængelighed sikres, at området friholdes for og beskyttes mod støj og lysforurening af hensyn til den rekreative ekstensive oplevelse, at området udvikles naturmæssigt, at områdets rekreative muligheder sikrer sammenhæng mellem det daglige friluftslandskab og udflugtslandskabet, at områdets nyere kulturhistorie formidles og at området tilbyder mulighed for adgang og ekstensive rekreative oplevelser for både det organiserede og det almene friluftsliv med vægt på det almene friluftsliv.

Fredningen skal sikre at disse mål både på kort og lang sigt efterleves og opfyldes og at flyvestationens åbne landareal ikke gøres til genstand for egentlig byudvikling.

Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af Furesø Kommune, Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste, Ballerup Kommune, Kulturarvsstyrelsen, Kuben Byg A/S, Friluftsrådet, Flyvestation Værløse Svæveflyveklub og af Ole Alsbjörn.

Fredningsområdets natur- og landskabelige værdier mv.

Landskab og geologi

Flyvestation Værløses arealer rummer mange forskellige naturværdier i kraft af de varierede terræn- og jordbundsforhold. Landingsbanen er placeret i bunden af en bred tunneldal med issøer og dødishuller. Issøernes aflejrte materiale ligger tilbage i landskabet som fladbakker eller som et vandstandsende bundlag i moser og søer. Dødishullerne, der dominerer mod syd, har givet anledning til søer og mosehuller uden til- og afløb. Tunneldalen indeholder også store områder

med sand- og grusaflejringer. Tunneldalen afgrænses af stejle skrænter dels mod Nordlejren og dels i syd af skrænten, hvor Novo Nordisk har domicil.

Isens arbejde i landskabet har betydet, at der er skabt store højdeforskelle i området. Ryget Skov ligger således i 52 meters højde, Laanshøj i 37 meters højde, Præstesø i 12 meters højde og Bringe Mose i 6 meters højde. Det giver et særdeles kuperet terræn med store bløde landskabsformer. Landskabets højdedrag kan også aflæses af placeringen af fortidsminder og vadesteder.

Dyre- og planteliv

Flyvestation Værløse rummer store moseområder, udstrakte sletteområder og flere småskove. Den varierede natur er levested for mange forskellige plante- og dyrearter, som gør området interessant og oplevelsesrigt at færdes i. I Bringe Mose hænger pungmejsens særprægede rede i træerne, og moserne er desuden levested for områdets mange rådyr og snoge. Skotsk højlandskvæg plejer naturen, så kæmpebjørneklo ikke spreder sig. En stor del af området består af enge af varierende fugtighed, som giver gode vilkår for fuglelivet. Vibe og sanglærke har rede ved vådområderne langs landingsbanen og græsarealerne omkring landingsbanen er vigtige fourageringsområder for den lokale bestand af grågås. På de syd- og vestvendte skrænter ved Nordlejren lever mange varmeelskende arter. Skrænterne har overdrevsvegetation, og man kan blandt andet finde mange forskellige arter af sommerfugle, skovfirben – og muligvis habitatarten markfirben. Dødishulleerne er levested for bl.a. den beskyttede habitatart stor vandsalamander og for snog.

Kulturhistorie

I Nationalmuseets Sognebeskrivelse er der registreret 16 arkæologiske fund på Flyvestation Værløse, som indikerer, at der findes overpløjede gravhøje og bopladser, eller er gjort fund af oldtidsgenstande.

Der findes også en sten-/broncealderhøj, "Eninghøj", ved det nordøstlige moseareal "Præstemosen", der i forlængelse af forsvarsforliget er solgt fra flyvestationen og senere fredet. Gravhøjen blev åbnet og retableret i 1993, og fundene er placeret på Værløse Museum.

Områdets nyere kulturhistorie knytter sig til den militære anvendelse. Værløselejren blev oprettet i 1910, og den skulle bygges som en dobbeltlejr med plads til to bataljoner. Til lejren opkøbte Krigsbestyrelsen gårde i området. I 1933 blev lejren udvidet med flyvepladsen, idet det var besluttet, at man skulle indkvartere den Sjællandske Flyveafdeling i "Lejren ved Værløse" samt anlægge en flyveplads i nærheden. Til flyvepladsen købte Krigsministeriet Langdyssegaard samt en parcel af Bellemosgård.

Fra 1940-45 var flyvestationen beslaglagt af tyskerne, som gik i gang med en udbygning. Det betød, at beboerne i landsbyen Bringe blev købt ud, så flyvestationen kunne anvende arealet. I 1942/1943 blev flyvepladsen udvidet mod nord, og Lerbækgård, Kirstinelyst og Langdyssegaard blev revet ned for at give plads til de nye græsstartbaner.

Efter krigens afslutning begyndte man at planlægge og forberede genopbygningen af Hærens Flyvetropper og Søværnets Flyvetjeneste. I 1950 blev de to flyvestyrker sammenlagt til et selvstændigt flyvevåben, som dermed skiftede navn til Flyvestation Værløse. I 1953 blev flyvestationen igen udvidet - denne gang med en 2,5 km lang jet-startbane.

Ved et forsvarsforlig indgået den 10. juni 2004 mellem en række af Folketingets partier blev der indgået en aftale om Forsvarets ordning fra 2005 til 2009. Som et led i aftalen lukkes og afhændes et antal kaserner mv., herunder Flyvestation Værløse. Arealet i Nordlejren og den sydlige del af Jonstrup Vang blev frasolgt allerede i 2004.

Stiforbindelser

I den vestlige del af flyvestationen, ved Bringe Mose, er der en del spor, som forbinder Nordlejren og Sydlejren. En asfalteret vej, Perimetervejen, løber hele vejen rundt om flyvestationen på indersiden af hegnet.

Naturplejeaftaler

I 2003 vedtog Forsvaret og Skov- og Naturstyrelsen i fællesskab en drifts- og plejeplan for flyvestationen, der skulle gælde fra 2004-2018. Ifølge plejeplanen er det overordnede indtryk af plejetilstanden på Flyvestation Værløse (før plejeplanens ikrafttræden) en stor central, intensivt plejet del, der er biologisk ret uinteressant, men som dog er et vigtigt fourageringsområde for grågåse og levested for vibe. I modsætning hertil fremstår de omgivende arealer som en mosaik af naturtyper i et savanneagtigt landskab, der – på grund af de meget begrænsede menneskelige aktiviteter og den store vekselvirkning – skaber gode muligheder for planter og dyr. Fælles for disse arealer er dog, at man, dels for at bevare denne fine balance og variation imellem naturtyperne, dels for at udnytte området biologiske potentiale, bør overveje en mere naturmæssig målrettet plejeindsats.

Drifts- og plejeplanen indeholder retningslinjer for en pleje, som ikke nødvendigvis er den biologisk set mest optimale, men som dog er udtryk for pleje, der under de givne vilkår er praktisk udførlig i lyset af området funktion som flyvestation.

Drifts- og plejeplanens fremtidige målsætninger er at forbedre flyvestationens biologiske mangfoldighed og at fastholde området som et varieret og værdifuldt åbent landskab med spredte krat

og vådområder. De enkelte naturområder søges koblet sammen, så der skabes spredningskorridorer for flora og fauna. Igennem en mere naturmæssig målrettet pleje skal der skabes en større artsrigdom i de enkelte naturtyper.

Turisme og rekreation

I kraft af flyvestationens status som militært område har der ikke været nogen egentlig turistmæssig udnyttelse af området. Flyvestationen har dog modtaget besøg fra skoler, foreninger, virksomheder, institutioner og andre specielt interesserede, ligesom der har været afholdt guidede ture for offentligheden i samarbejde med blandt andet Ballerup Kommune. I 2001 havde flyvestationen således besøg af knap 3.000 personer fordelt på 107 besøg.

Hvert fjerde år afholdtes endvidere et stort endags åbent hus arrangement med flyveopvisning - i 1998 med et besøg på 80-100.000 mennesker og i 2002 med over 100.000. Her ud over holder Værløse Svæveflyveklub til på flyvepladsen.

Baggrunden for forslaget

Det har gennem årene været et stort ønske hos Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet at sikre så meget som muligt af Flyvestation Værløses areal til rekreative formål, når arealet blev opgivet af Forsvaret til militære formål. Det skete i 2004, hvor flyvestationen officielt blev nedlagt.

På den baggrund rejste foreningen i april 2005 sammen med Københavns Amt og Værløse Kommune og med støtte fra Friluftsrådet en fredningssag for en mindre del af flyvestationen. Det var tænkt som en første etape af en permanent sikring af hele flyvestationens natur- og landskabsværdier til gavn for befolkningen i det storkøbenhavnske område.

Den del af flyvestationen, som foreningen nu har rejst fredningssag for, omfatter ca. 440 ha, hvoraf langt hovedparten fortsat ejes af Forsvaret.

Flyvestation Værløse ligger midt i det der i daglig tale kaldes forlængelsen af Hjortespringkilen og Hareskovkilen til Hovedstadens Grønne Ring og som i Regionplan 2005 for Hovedstadsområdet er udlagt som grøn kile i forlængelse af Hjortespringkilen. Intentionerne med de grønne kiler er at sikre borgerne lettere adgang til grønne områder, rekreative tilbud og et sundere liv.

Fredningsområdet er således en del af den sammenhængende grønne struktur i Hovedstadsregionen. Det er et storslået og næsten ubebygget landskab med mange friluftsmuligheder kun få km fra Københavns centrum.

Der er i dag over 1,8 mil. indbyggere i Hovedstadsregionen, og over de næste 10 år forventes det, at yderligere 100.000 vil vælge at bosætte sig i regionen. Det vil på den ene side give et pres for at bygge boliger på de ubebyggede arealer rundt omkring i regionen og på den anden side gøre behovet for grønne områder til den voksende befolkning større. Et af de områder, som kan komme i spil, er Flyvestation Værløse, som med sine kun 17 km fra Rådhuspladsen vil være et særdeles attraktivt byudviklings- og bosætningsområde.

En arbejdsgruppe bestående af By- og Landskabsstyrelsen, Furesø Kommune og Forsvaret skal foretage den endelige afgrænsning af den grønne kile samt fastlægge den nærmere anvendelse af flyvestationen. Uden en fredning af området er det ifølge Danmarks Naturfredningsforening et spørgsmål om tid, før der opstår et politisk ønske, som er stærkt nok til at tilsidesætte planlægningen. På den baggrund finder Danmarks Naturfredningsforening, at arealet bør fredes, og at det sikres, at det er de ikke-støjende rekreative og ekstensive friluftsmål, som tilgodeses på flyvestationen, til gavn for hele Hovedstadsregionens voksende befolkning.

Friluftsrådet og Danmarks Naturfredningsforening rettede i maj 2005 henvendelse til Værløse og Farum Kommuner og tilbød at indgå i drøftelser af, hvorledes der kan sikres en balance mellem anvendelse af arealet til bolig- og erhvervsformål og til natur- og aktivitetsområde. Der har været afholdt et møde mellem foreningen og borgmestrene i de to kommuner, hvor foreningen orienterede om sine visioner for flyvestationen.

I juni 2005 afholdt foreningen et offentligt debattmøde, hvor lokale borgere, interessegrupper, politikere m.fl. blev inviteret til at fremkomme med deres syn på flyvestationens fremtid. På mødet var der stor opbakning til at bevare området som tilgængelig natur.

Foreningen har rejst sagen i lyset af de synspunkter, som fremkom under mødet og på baggrund af foreningens generelle ønske om at sikre flyvestationens åbne landskaber som et rekreativt friluftslandskab.

Aftale om sammenlægning af Værløse og Farum Kommuner

Som led i strukturformen blev det den 3. marts 2005 besluttet (af Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialdemokraterne og det Radikale Venstre), at de tidligere Værløse og Farum Kommuner skulle sammenlægges til den nuværende Furesø Kommune.

Herefter blev der den 19. Maj 2005 indgået aftale mellem Indenrigs- og Sundhedsministeriet og de to kommuner, der fastlægger vilkårene for sammenlægningen.

Det fremgår bl.a. af aftalen, at regeringen vil søge forligspartiernes opbakning til at kunne tilbyde den nye Furesø Kommune vederlagsfrit at overtage den resterende del af Flyvestation Værløse med henblik på realisering af området inden for en rekreativ og naturmæssige udvikling samt bolig- og erhvervsudvikling som angivet eksempelvis i kommunens planoplæg til Kulturstation Værløse. Det er en forudsætning at aftalen genforhandles, såfremt kommunen opnår en nettogevinst på over 100 mill. kr.

Planlægningsmæssige forhold

Fingerplan 2007 er den overordnede ramme for den kommunale planlægning af byudvikling, byomdannelse, grønne kiler, trafik hensyn mv. i Hovedstadsområdet.

De grønne kiler har til formål at tilgodese behovet for det almene friluftsliv. Der er forskellige regler for indre og ydre kiler. De indre kiler skal friholdes for yderligere etablering og udvidelse af store areal- og bygningskrævende anlæg til fritidsformål. I de ydre kiler skal sådanne eventuelle anlæg placeres under hensyntagen til det pågældende steds landskabs-, natur- og kulturværdier. Hjortespringskilen hører til de indre kiler, mens Hjortespringskilens forlængelse gennem Flyvestation Værløse hører til de ydre kiler. Med undtagelse af den grønne kile gennem Flyvestation Værløse er de grønne kiler endeligt afgrænset i *Fingerplan 2007*.

Det fremgår af fingerplanen, at miljøministeren skal afgrænse Hjortespringskilens forlængelse gennem Flyvestation Værløse og fastlægge en ramme for indpasning af friluftaktiviteter i et landsplandirektiv efter indstilling fra en arbejdsgruppe.

Arbejdsgruppen - bestående af By- og Landskabsstyrelsen, Furesø Kommune og Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste - har den 15. november 2007 udarbejdet et *fælles planlægningsgrundlag*, som har dannet baggrund for By- og Landskabsstyrelsens indstilling til Miljøministeren om "*Landsplandirektiv om afgrænsning og ramme for anvendelsen af den grønne kile gennem Værløse Flyvestation.*" Landsplandirektivets afgrænsning af kilen gennem flyvestationen følger i store træk den overordnede ydre afgrænsning, som er fastlagt i Regionplan 2005. Der er dog foretaget justeringer, hvoraf den væsentligste er begrundet i ønsket om at lade rækken af ældre og markante hangarbygninger ud mod den store græsslette danne afgrænsningen mod kilen frem for at give plads til ny bebyggelse foran, som vil sløre indtrykket af de markante bygninger og gøre den grønne kile smallere. Det samlede kileareal er dog uændret.

Ifølge direktivet skal kommuneplanlægningen i kilen sikre,

1. at området forbeholdes overvejende almen, ikke bymæssig friluftsanvendelse,
2. at området ikke inddrages til byzone,

3. at området friholdes for bebyggelse og anlæg til bymæssige fritidsformål,
4. at areal- og bygningskrævende friluftsanlæg kan placeres eller udvides under hensyntagen til stedets landskabs-, natur- og kulturværdier,
5. at den åbne landskabelige karakter på den store slette mellem Nord- og Sydlejren skal fastholdes,
6. at der ikke må etableres en gennemgående vejforbindelse på tværs af den grønne kile gennem ejendommen,
7. at der ikke etableres støjende friluftsanlæg og
8. at området skal holdes åbent og tilgængeligt for offentligheden med et minimum af publikumshegning.

Bygningerne i et nærmere angivet område (område A) kan dog indrettes til kulturelle formål og fritidsformål og erhverv i tilknytning hertil. Der kan i tilknytning til bygningerne i område A ske et begrænset nybyggeri til f.eks. toiletter, garderober mv. hvis det er nødvendigt af hensyn til en planlagt anvendelse og hvis det ikke er muligt at indpasse i eksisterende bygninger.

Pkt. 1-4 er generelle regler for de ydre kiler i Fingerplan 2007. Bestemmelsen i pkt. 5 skal sikre, at sletten holdes åben, da det giver en stor oplevelsesmæssig værdi at være i et stort åbent landskabsrum. Bestemmelsen i pkt. 6 indebærer, at der ikke kan etableres en gennemgående vejforbindelse på tværs i den grønne kile, som findes at ville medføre store gener for den rekreative værdi af området ved at dele det op og virke forstyrrende i landskabet. Bestemmelsen i pkt. 7 er udtryk for at det nye kileareal er et af de få stille områder i Hovedstadsområdet og som det derfor er en rekreativ værdi i sig selv at bevare som et stille område. Det betyder, at der ikke må etableres støjende friluftsaktiviteter, der kræver miljøgodkendelse. Bestemmelsen i pkt. 8 sikrer, at kilen holdes åben og tilgængelig for offentligheden og at arealplanlægningen skal ske ud fra et princip om flersidig anvendelse, således at samme areal eller anlæg kan bruges til forskellige formål på forskellige tidspunkter. Der forudsættes etableret et net af gang- og cykelstier, der hænger sammen med stierne i de omkringliggende kiler.

Retningslinjerne i *Regionplan 2005* er ikke erstattet af nye bestemmelser i Fingerplan 2007 og er fortsat gældende.

Furesø Kommune har den 19. december 2007 vedtaget *forslag til kommuneplantillæg nr. 2 – Flyvestation Værløse - til Kommuneplan 2005 for Værløse Kommune.*

Byrådet ønsker med kommuneplantillægget at skabe grundlag for en udvikling af arealerne til primært rekreative formål. De bebyggede områder mod syd ønskes udbygget og anvendt til bymæssige formål, bl.a. til erhverv og boliger.

Byrådets visioner for omdannelsen af området er beskrevet i en ”*Masterplanskitse – Kulturstation Værløse*”, som er godkendt af byrådet som et idéoplæg til den videre planproces. Formålet med skitsen er at klargøre mulighederne for at anvende bygninger og arealer med henblik på at skabe interesse hos mulige brugere og investorer og for at undersøge den økonomiske bæredygtighed i den indgående aftale med regeringen om at overtage de store arealer og deraf følgende forpligtelser. Kommunen har oplyst, at skitsen vil blive revideret, således at de områder, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, ikke vil blive berørt af byggeri.

Naturbeskyttelsesloven mv.

Flyvestationen omfatter flere arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, såsom søer, moser og overdrev.

Der på Furesø Kommunes foranledning af Amphi – biologisk rådgivning og planlægning, foretaget en registrering af EU beskyttede dyrearter på Flyvestation Værløse. Det fremgår heraf, at *stor vandsalamander* og *spidssnudet frø* er fundet flere steder. *Markfirben* er blevet undersøgt grundigt, men ikke fundet, hvorfor det vurderes at arten ikke findes i området.

Fredningsnævnets behandling af sagen.

Fredningsnævnet holdt offentligt møde om fredningsforslaget den 4. april 2006. Både Skov- og Naturstyrelsen og Furesø Kommune påstod fredningssagen afvist.

Den 22. marts 2007 holdt fredningsnævnet møde med Furesø Kommune, Skov- og Naturstyrelsen, Miljøcenter Roskilde og Danmarks Naturfredningsforening. Umiddelbart efter mødet besigtigede fredningsnævnet området.

Fredningsnævnet besluttede efter besigtigelsen at tage begæringen om fredningen til følge.

By- og Landskabsstyrelsen fastholdt i brev af 28. marts 2008 påstanden om afvisning af fredningssagen og fremsendte det den 15. november 2007 udarbejdede fælles planlægningsgrundlag for et kommende tillæg til Landsplandirektiv, Fingerplan 2007 for en grøn kile gennem flyvestationen til fredningsnævnet.

Styrelsen tilkendegav, at der med det nu foreliggende grundlag for den videre planlægning er sket en yderligere sikring af de kulturhistoriske, naturmæssige og landskabelige værdier og at fredningen derfor ikke bør gennemføres. En række spørgsmål, der har været rejst i forbindelse med fredningssagen, såsom en tværgående vejforbindelse, offentlighedens adgang, muligheden for støjende aktiviteter, de landskabelige forbindelser mellem sletten og de sydlige naturområder

samt beskyttelsen af disse, er nu løst på en måde, der til fulde tilgodeser de hensyn, som fredningen skal varetage.

Styrelsen bemærkede endvidere, at omfanget af de naturområder, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 og som derfor ikke kan gøres til genstand for byudvikling, er betydelig større end det fremgår af kortbilag 2 til fredningsforslaget. Styrelsen har på et vedlagt kortbilag fra drifts- og plejeplanen vist de beskyttede områder og har endvidere bemærket, at kommunen i henhold til naturbeskyttelseslovens § 52, stk. 1, er forpligtet til at pleje de beskyttede naturarealer.

Furesø Kommune støttede afvisningspåstanden, idet kommunen deler Skov- og Naturstyrelsens opfattelse af, at flyvestationen gennem udpegningen som grøn kile i Fingerplan 2007 og gennem naturbeskyttelseslovens § 3 er tilstrækkeligt sikret.

Fredningsnævnet har ikke fundet, at der er grundlag for en ændring af den tidligere beslutning om at tage begæringen om fredning til følge, idet der alene foreligger et forslag til landsplandirektiv om afgrænsning og ramme for den grønne kile gennem flyvestationen.

Planlovens § 5 j, stk. 1, sikrer i øvrigt kun, at de grønne kiler i hovedstadsområdet ikke inddrages til byzone eller anvendes til bymæssige anlæg, og miljøministeren kan i henhold til lovens § 5j, stk. 4, foretage mindre betydende afvigelser fra stk. 1, vedrørende kommuneplanlægningen. Endelig er Bringeslugten, der findes at være et nødvendigt led til sikring af biologisk korridor mellem områderne vest og syd for flyvestationen, ikke omfattet af fingerplanens beskyttelse.

Fredningsnævnet har tiltrådt en række mindre ændringer/justeringer i afgrænsningen af fredningsområdet efter anmodning fra bl.a. Danmarks Naturfredningsforening og Kuben Byg A/S. Fredningen omfatter herefter 416,8 ha, heraf ejer Forsvaret 394 ha, Kuben Byg ca. 33 ha og Københavns Energi ca. 0,3 ha. Resten af området er vejarealer.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsbestemmelser

Fredningen har til *formål* at sikre og udvikle området ekstensive rekreative kvaliteter, at sikre og forbedre offentlighedens adgang til området, at bevare og forbedre levemulighederne for plante- og dyreliv, at bevare og forbedre området landskabelige og naturmæssige kvaliteter, at bevare og formidle de kulturhistoriske og geologiske kvaliteter og at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.

Fredningsområdet er opdelt i to delområder – i delområde 1 må der ikke ske støjende anvendelse, i delområde 2 kan tilsynsmyndigheden tillade enkeltstående støjende aktiviteter, f.eks. flyvning med veteranfly.

Der må ikke foretages *terrænændringer*. Der må ikke foretages ændringer af *vegetationsforhold*.

Der må ikke opføres *bebyggelse* eller etableres *anlæg*, såsom master, vindmøller, transformatorstationer og lignende.

Der må ikke *gødskes*, *anvendes sprøjtemidler*, *kalkes*, dog kan der undtagelsesvist sprøjtes mod invasive arter. Der må ikke ske *træfældning*, *buskrydning*, *hegning*, *tilsåning*, *tilplantning*, *deponering* eller *afbrænding*. Hegning og træfældning kan dog ske i overensstemmelse med en plejeplan. Ved foryngelse af skov eller beplantning skal der anvendes løvfældende træer og buske. *Andefugle* må ikke fodres og der må ikke oparbejdes vildtbestande gennem fordring eller udsættes vildt.

Der må ikke opsættes *skilte* uden tilsynsmyndighedens godkendelse.

Arkæologiske undersøgelser kan foregå uden dispensation efter tilladelse fra tilsynsmyndigheden.

Fredningen er ikke til hinder for, at de *eksisterende bygninger* udvikles og finder ny anvendelse, dog ikke til boligformål. Udviklingen og den nye anvendelse må først ske efter indhentet tilladelse fra Kulturarvsstyrelsen.

Motorkørsel er alene tilladt i det omfang det er nødvendigt for at pleje området. Motorkørsel er dog tilladt på Perimetervej på matr.nr. 5a, Bringe by, Værløse og på matr.nr. 23a samme sted, på betingelse af, at der etableres faunapassage under vejen begge steder, så dyr på størrelse med ræv og grævling vil kunne passere.

Fredningen er ikke til hinder for, at der langs fredningsgrænsen etableres *forbindelse* mellem Perimetervej og Jonstrupvangvej.

Der skal udarbejdes en *plejeplan* for hele det fredede område. Den første plan skal gælde for højst 5 år, de efterfølgende for højst 10 år ad gangen. Plejeplanen kan indeholde bestemmelser om tilstandsændringer og andre foranstaltninger, der skønnes egnede til at forbedre forholdene for dyre- og plantelivet eller findes hensigtsmæssige for at opretholde eller forbedre de landska-

belige, rekreative og kulturhistoriske værdier. Indtil plejeplanen er udarbejdet gælder de eksisterende drifts- og plejeplaner for Værløse Flyvestation.

Plejemyndigheden kan i plejeplanen fastsætte begrænsninger og regulere offentlighedens adgang i øvrigt af hensyn til bevarelse af plante- og dyrelivet samt for at beskytte offentligheden mod forurening eller anden fare.

Der kan etableres *en kirkegård* på indtil 4,5 ha på matr.nr. 35, Jonstrup Vang, Værløse. Kirkegården udgår i så fald af fredningen.

Erstatningsafgørelse

Fredningsnævnet har tilkendt *Kuben Byg A/S* grundtakst på 3.800 kr./ha for et 22 ha stort areal i landzone - i alt 83.600 kr.

Fredningsnævnet har afvist det fremsatte erstatningskrav fra *Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste*, da arealet er offentligt ejet og ikke erhvervet af Forsvaret med henblik på midlertidig besiddelse, jf. naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, sidste punktum.

Fredningsnævnet har afvist det fremsatte erstatningskrav fra *Furesø Kommune* på 100 mill. kr. Kommunen har i erstatningskravet henvist til den indgåede aftale af 19. maj 2005 mellem Farum og Værløse Kommuner og Indenrigs- og Sundhedsministeriet om sammenlægning af de to kommuner og de fastsatte vilkår og forudsætninger herfor, hvorefter det bl.a. var aftalt, at regeringen ville søge forligspartiernes opbakning til at kunne tilbyde Værløse/den nye kommune vederlagsfrit at overtage den resterende del af flyvestation Værløse. Ved Furesø Kommunes eventuelle frasalg af dele af flyvestationen skulle aftalen genforhandles, hvis provenuet oversteg 100 mill. kr. Tabet begæres erstattet, idet arealerne er erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse. Det er uden betydning, at den formelle overdragelse først er forudsat at skulle ske den 1. oktober 2008. Det var de facto aftalen af 19. maj 2005, der gjorde kommunen til ejer af området.

Fredningsnævnet har anført, at den indgående aftale mellem kommunerne og Indenrigs- og Sundhedsministeriet alene kan betragtes som et tilbud om vederlagsfri overdragelse af området til Furesø Kommune. Tilbuddet ses ikke accepteret og Forsvaret har så sent som i august 2008 anset det som en mulighed at skulle beholde området.

Da Furesø Kommune således ikke kan anses som ejer af arealet, har fredningsnævnet afvist erstatningskravet.

Klager og Danmarks Naturfredningsforenings og By- og Landskabsstyrelsens bemærkninger hertil

Furesø Kommune

Furesø Kommune har principalt nedlagt påstand om at et græssletteareal på ca. 10 ha udtages af fredningen, subsidiært, at fredningen opretholdes og erstatningsafgørelsen ændres således, at kommunen tilkendes en erstatning på 100 mill. kr.

Kommunen har anført, at både de storslåede naturområder og de bynære grønne områder hører til kommunens allerstørste aktiver. Nærhed til naturen giver livskvalitet for borgerne og har stor betydning for kommunens muligheder for at udvikle attraktive bymiljøer og tiltrække moderne virksomheder og kulturtilbud. Det har været et udgangspunkt for kommunens planlægning af den fremtidige anvendelse af flyvestationen i konsekvens af Forsvarets flytning.

Fredningen er imidlertid til hinder for, at kommunens visioner og planer for området kan realiseres og det rokker afgørende på de forudsætninger, der lå til grund for etablering af Furesø Kommune gennem den politiske aftale af 19. maj 2005. Overdragelsen af flyvestationen var i denne aftale klart motiveret i et ønske om at realisere de mål, som kommunen havde opstillet i en udviklingsplan for området. Det fremgår således, at "Regeringen vil søge forligspartneres opbakning til at kunne tilbyde Værløse Kommune/den nye kommune vederlagsfrit at overtage den resterende af den nuværende Flyvestation Værløse med henblik på realisering af området inden for en rekreativ og naturmæssig udvikling samt bolig- og erhvervsudvikling som angivet eksempelvis i kommunens planoplæg til Kulturstation Værløse."

Kernen i oplægget var at skabe erhvervsudvikling omkring de store flyhangarer sammen med Sydlejren for underholdnings- og oplevelsesøkonomi og give mulighed for aktiv anvendelse af området til fritidsbrug og rekreative formål for kommunens borgere. Et væsentligt element heri var etableringen af et boligområde, der skulle medvirke til at skabe liv og aktivitet i området og være en finansiel forudsætning for udvikling af infrastrukturen.

Fredningens konsekvenser er bristede forudsætninger i forhold til det politiske og økonomiske grundlag for Folketingets beslutning om at skabe Furesø Kommune.

Kommunen finder det ikke uvæsentligt at den politiske aftale med angivelse af de nævnte planer har været forelagt Folketinget som bilag til lovgivningen om det fremtidige kommunale landkort. Overdragelse af flyvestationen til kommunen har endvidere eksplicit været behandlet af Folketinget med angivelse af, at kommunen skal tjene op til 100 mill. kr. på området.

Efter rejsning af fredningssagen har kommunen samarbejdet med miljøministeriet om at skabe et grundlag for flyvestationens udvikling, som afvejer hensyn til naturen, landskabet, de kulturhistoriske interesser, mv. med de politiske aftaler for området. Resultatet er dokumenteret i flere rapporter mv. som har været drøftet med offentligheden og diverse interessenter. Gennem denne proces er plangrundlaget løbende blevet revideret. Mange af ændringerne har betydet, at kommunens plan for den fremtidige udvikling af flyvestationen er blevet grønnere. Således er et større boligområde i den oprindelige udviklingsplan – den såkaldte Østby – med 400 boliger fjernet, idet den del af flyvestationen blev inddraget i Den Grønne Kile for hovedstadsområdet.

I fredningsnævnets afgørelse er der taget hensyn til nogle af de indsigelser, der blev fremført mod fredningsforslaget. Eksempelvis er Kubens byudviklingsområde, Forsvarets FMT-laboratorium og et muligt fremtidigt byudviklingsområde i sydvest taget ud af fredningen.

Kommunen finder dog fortsat at fredningen indeholder en række uhensigtsmæssige afgrænsninger.

Såfremt der gennem forhandlinger med Velfærdsministeriet og forligspartierne bag den politiske aftale skabes mulighed for på anden vis at realisere forudsætninger om kommunens økonomiske bæredygtighed og en aktiv erhvervsudvikling eller for en tilnærmelsesvis realisering af intentionerne i kommunens masterplan for området vil det påvirke kommunens holdning til fredningsforslaget.

Danmarks Naturfredningsforening har fastholdt fredningsnævnets afgrænsning af fredningsområdet og påpeget, at fredningsnævnet allerede har udtaget arealer af fredningen med henblik på byudvikling. Selv om størstedelen af området ligger i den grønne kile er det alene en fredning som kan modstå presset for en bymæssig og mere intensiv udnyttelse af området.

By- og Landskabsstyrelsen har anført, at såfremt Naturklagenævnet finder, at fredningen bør gennemføres er det – på baggrund af samarbejdet om det fælles planlægningsgrundlag for landsplandirektivet for den grønne kile gennem Flyvestation Værløse - styrelsens opfattelse, at det vil være muligt at imødekomme kommunens principale påstand om udtagning af dele af området syd for kilen uden at tilsidesætte de værdier og hensyn, som indgik i fredningsnævnets begrundelse for at medtage denne del af flyvestationen i fredningen.

Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste

Forsvarets Bygningstjeneste har nedlagt påstand om, at fredningsnævnets fredningskendelse afvises.

Forsvaret har henvist til det udarbejdede fælles planlægningsgrundlag, som er efterfulgt af et forslag til landsplandirektiv om afgrænsning og ramme for anvendelse af den grønne kile gennem flyvestationen, som forventes tiltrådt af ministeren snarest.

Et væsentligt element i planlægningsarbejdet har været at forene områdets natur- og landskabelige værdier mv. med behovet for en forsvarlig udnyttelse af de samfundsmæssige ressourcer, som er investeret i flyvestationen. Det er sket ved at give mulighed for en begrænset bolig- og erhvervsudvikling omkring den eksisterende infrastruktur og bebyggelse samt på arealer, som i forvejen har en lav beskyttelsesværdi. Hermed skabes også et økonomisk grundlag for at en køber af ejendommen kan finansiere oprensningen af de nedenfor omtalte forurenede dele af området. De værdifulde naturarealer er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og inddrages ikke til byudvikling.

Fredningsnævnets begrundelse for at tilsidesætte arbejdsgruppen store grundige arbejde er dels at dette ikke udgør en tilstrækkelig beskyttelse fordi det kun foreligger som forslag til landsplandirektiv, dels fordi den grønne kile gennem området alene skulle være beskyttet mod at blive inddraget i byzone eller anvendt til bymæssige anlæg.

Forslaget til landsplandirektiv indeholder imidlertid væsentlig mere end blot forbud mod inddragelse af området til byzone og bymæssige anlæg, såsom sikring af offentlighedens adgang og områdets anvendelse til friluftaktiviteter. Ifølge planloven må kommuneplanlægningen ikke stride mod et offentliggjort forslag til landsplandirektiv. Den kommunale planlægning er således bundet af miljøministerens landsplandirektiv uanset at dette fortsat kun foreligger som forslag.

Når landsplandirektivet er godkendt af miljøministeren er det bindende for den kommunale planlægning. Og der er herefter ingen reel risiko for at ministeren senere skulle iværksætte en ny procedure til ændring af landsplandirektivet. Områdets værdier er således tilstrækkeligt sikret.

Bringeslugten, som fredningsnævnet også har henvist til i sin afgørelse, er allerede beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 og bevaring af en biologisk korridor mellem områderne vest og syd for flyvestationen er ikke uforeneligt med det fælles planlægningsgrundlag og landsplandirektivet.

I arbejdsgruppen om det fælles planlægningsgrundlag har man haft en forventning om, at fredningsnævnet ville lægge større vægt på det udarbejdede planlægningsgrundlag og forslaget til landsplandirektiv. Desværre er fredningsnævnets afgørelse udtryk for en tilsidesættelse af dette arbejde. Det har skabt en fastlåst situation, der indebærer, at det ikke på nuværende tidspunkt

synes muligt at gennemføre den planlagte overdragelse af flyvestationen, og en hensigtsmæssig udnyttelse af de samfundsmæssige værdier, som flyvestationen repræsenterer, er nu yderligere vanskeliggjort.

Selv om fredningskendelsen undtager en række eksisterende bygninger, begrænser den i unødvendigt omfang muligheden for udvikling af området omkring den eksisterende bebyggelse og infrastruktur.

Det er overfor Forsvaret oplyst, at Furesø Kommune i sit budget havde afsat godt 200 mill. kr. over de næste 12 år til at foretage bl.a. miljøundersøgelser, oprensning, plejetiltag, drift af miljøafværgetiltag samt til adgangsveje og stier for offentlighedens færdsel. Hvis ikke ejendommen kan overtages af kommunen, er der ingen vished for gennemførelsen af disse tiltag.

Forsvaret har på et medfølgende kortbilag vist forureningerne, der er koncentreret omkring den eksisterende bebyggelse og infrastruktur. Byudvikling til f.eks. boliger vil formentlig efter jordforureningsloven udløse krav om oprensning og/eller afskærmning. Gennemføres byudviklingen ikke, vil forureningerne formentlig i vidt omfang lovligt kunne forblive uoprensede mod bibeholdelse af de nuværende afværgeforanstaltninger.

Fredningsnævnets afgørelse giver offentligheden adgang til området uden at tage tilstrækkelig højde for, at der er forureninger som kræver en nærmere detailplanlægning med henblik på oprensning og/eller afskærmning. At plejemyndigheden ifølge fredningen kan regulere offentlighedens adgang i området for at beskytte offentligheden mod forurening er ikke en tilstrækkelig regulering af forureningsproblemerne. Så længe fredningen hindrer overdragelse af området til kommunen hindrer den også at arbejdet med at imødegå forureningsproblemerne påbegyndes.

Danmarks Naturfredningsforening har påpeget, at Bringeslugten ikke er omfattet af landsplandirektivet og dermed ikke er særligt godt beskyttet. Fredningens formål er ikke at sikre en samfundsmæssig udnyttelse af de gamle og i vid udstrækning nedrivningsparate bygninger, men at sikre at området fremover kommer den brede befolkning til gode gennem omdannelse til et offentligt grønt, rekreativt område. Det er alene en fredning som varigt kan sikre området som et grønt naturområde for offentligheden.

By- og Landskabsstyrelsen har ingen bemærkninger til klagen, som i vid udstrækning følger det udarbejdede udkast til landsplandirektiv og det fælles planlægningsgrundlag. Styrelsen forventer at landsplandirektivet vil blive udstedt i løbet af foråret.

Såfremt Naturklagenævnet måtte finde, at fredningen alligevel bør gennemføres helt eller delvist bør problemet med forureningerne i området føre til overvejelser om fredningsbestemmelsen om offentlighedens adgang.

Udstykning af areal til Forsvarets laboratoriebygning.

Det er tanken, at Forsvaret skal beholde laboratoriebygningerne på ejendommen matr.nr. 4b i forbindelse med en evt. overdragelse af flyvestationen til Furesø Kommune.

Forsvaret og kommunen er nu blevet enige om, hvordan ejendommen skal afgrænses, således at hele sikkerhedszonen omkring den underjordiske bunker, der bruges til opbevaring af sprængstoffer, forbliver på Forsvarets egen ejendom samtidig med at der kan etableres en offentlig gangsti langs Værebros Å på en smal jordstrimmel mellem åen og Forsvarets ejendom.

Den matrikulære ændring indebærer, at en del af ejendommen – nemlig fredskovsarealet i ejendommens nordøstlige hjørne – vil blive udtaget af fredningen, mens omvendt det sydøstlige hjørne vil blive omfattet af fredningen.

Danmarks Naturfredningsforening finder, at fredskovsarealet bør bibeholdes inden for fredningen, da det har en naturlig sammenhæng med de øvrige arealer i Bringeslugten. Så længe, der opbevares sprængstoffer i bunkeren, kan arealet indhegnes i det omfang det er påkrævet. Når det er sikkerhedsmæssigt forsvarligt kan området overgå til offentligt, rekreativt område. Foreningen er enig i, at arealet langs Værebros Å inddrages i fredningen.

By- og Landskabsstyrelsen har ingen bemærkninger.

Kuben Byg A/S

Selskabet har nedlagt påstand om, at § 8 i fredningsnævnets afgørelse (om reservation af et 4,5 stort areal til kirkegård på matr.nr. 35, Jonstrup Vang, Værløse) ændres, således at hele ejendommen og ikke kun det fremtidige kirkegårdsareal udtages af fredningen, såfremt arealet overgår til kirkegård. Selskabet får herved mulighed for at disponere over den resterende del af ejendommen på en hensigtsmæssig måde. Der ses ikke at være hensyn som tilsiger, at fredningen bør opretholdes på restejendommen efter at kirkegården er etableret.

Danmarks Naturfredningsforening har fastholdt, at det areal, hvorpå der ikke etableres kirkegård, bør fastholdes inden for fredningen, da kun en fredning kan sikre at området holdes fri for hegn, der alene har til formål at lukke for offentligheden. Da området ligger inden for den grønne kile er det dels meget begrænset hvad arealet kan anvendes til, dels naturligt at holde det inden for fredningen, da det har en naturlig sammenhæng med den øvrige del af fredningsområdet.

By- og Landskabsstyrelsen finder ikke, at der er belæg for de fremførte påstande. Fredningen giver tilstrækkelig fleksibilitet m.h.t. placering af den fremtidige kirkegård og da den resterende del fortsat vil være omfattet af den grønne kile vil der under alle omstændigheder ikke være mulighed for en mere intensiv udnyttelse af arealet.

Kulturarvsstyrelsen

Kulturarvsstyrelsen har foreslået enkelte redaktionelle ændringer af fredningsbestemmelserne.

Ballerup Kommune

Ballerup Kommune deltog i det af fredningsnævnet indkaldte offentlige møde i april 2006 og er uforstående overfor, at fredningsnævnet ikke ved sin genoptagelse af fredningssagen i 2008 indkaldte sagens parter – og offentligheden i øvrigt – til et nyt offentligt møde. Da kommunen har deltaget i det offentlige møde må kommunen betragtes som part i sagen. Det er imidlertid først i forbindelse med fredningsnævnets afgørelse, at kommunen bliver bekendt med, at Danmarks Naturfredningsforening har frafaldet kravet om fredning af en ejendom i Ballerup Kommune.

Kommunen finder det kritisabelt og yderst demotiverende at have deltaget i de obligatoriske processer efter planloven, hvori offentligheden inddrages, og som tilsyneladende er blevet tilsidesat af fredningsnævnet.

Flyvestation Værløses Svæveklub.

Svæveklubben er overordnet positiv overfor en fredning af flyvestationen og i særdeleshed for at der i fredningen er givet mulighed for at svæveflyvning kan fortsætte.

Svæveklubben benytter i dag arealer i fredningens delområde 1 til sine aktiviteter, men er i tvivl om, hvorvidt svæveflyvning er en støjende anvendelse, der ifølge § 2 i fredningsnævnets afgørelse ikke kan finde sted i dette delområde.

Såfremt svæveflyvning alene skal kunne finde sted i delområde 2 har svæveklubben følgende bemærkninger: En godkendt svæveflyvebane skal være minimum 40 meter bred og 1200 meter lang og der skal i hver ende af banen være et sikkerhedsområde. Af sikkerhedsmæssige grunde skal starterne afvikles på græsareal. Den i delområde 2 beliggende asfaltbane kan således ikke benyttes til afvikling af spilstarter. Arealmæssigt kan der kun indplaceres en svæveflyvebane i delområde 2 umiddelbart parallelt med den eksisterende asfaltbane. Det vil kræve omfattende terrænreguleringer, herunder dræning samt tildækning af flere vandhuller, som næppe vil kunne udføres i overensstemmelse med fredningens intentioner og som i øvrigt vil ligge uden for klubbens økonomiske formåen.

Svæveklubben vil gerne indgå i dialog med fredningsmyndighederne og andre om en alternativ placering af svæveflyvebanen i delområde 1.

Danmarks Naturfredningsforening finder - af hensyn til færdslen i området, naturplejen og en flersidig udnyttelse af arealer - at svæveklubbens landingsbane bør flyttes til flyvestationens landingsbane i delområde 2, hvor visse støjende aktiviteter tillades i begrænset omfang.

By-og Landskabsstyrelsen kan tilslutte sig klubbens ønske om at få afklaret mulighederne for enten at opretholde de nuværende baneanlæg eller få anvist en tilfredsstillende alternativ placering. Fredningsnævnets afgørelse indeholder ingen nærmere begrundelse for opdelingen af fredningsområdet i to delområder med bestemmelser, der udelukker bl.a. svæveflyvning med optræk fra spind i delområde 1.

Friluftsrådet.

Friluftsrådet ønsker såvel formålsbestemmelsen som en række andre bestemmelser i fredningen uddybet og præciseret, herunder med henblik på hvilke aktiviteter, der kan finde sted i fredningens delområde 1 og med henblik på at forbedre offentlighedens adgang til området.

Friluftsrådet ønsker endvidere, at bredden af aktiviteter, der kan tillades i delområde 2 udvides.

Danmarks Naturfredningsforening er indforstået med at formålsbestemmelsen præciseres, men finder ikke, at muligheden for udøvelse af støjende aktiviteter i fredningsområdet bør udvides.

Heller ikke *By- og Landskabsstyrelsen* finder, at aktivitetsmulighederne bør udvides ud over hvad der er tilladt i henhold til landsplandirektivet og dettes overordnede formål om bl.a. at sikre den grønne kile som et stille område.

Ole Alsbjörn.

Ole Alsbjörn er borger i Furesø Kommune og har indledningsvist bemærket, at beskrivelsen af fredningsområdet i fredningsnævnets afgørelse ikke er korrekt, idet der er store områder, der er lettere forurenede.

Fredningsområdet bør reduceres til ca. 100 ha omfattende området mellem landingsbanen og Søndersø. Kommunen har vedtaget en sundhedspolitik og det er på den baggrund passende; at det store midterområde anvendes til sundhed som kondiløb, cykling, genoptræning af borgerne mv. Området bør opdeles i 3 hovedområder – et fredet område, et stort sundhedsområde og et kulturområde med lettere industri og boliger.

Bemærkninger til fredningen og klagerne

Borgergruppen Bevar Flyvestation Værløses Natur støtter en fredning af området. Ikke mindst "Bringeslugten" er væsentlig og en forudsætning for at områdets natur kan udvikle sig og sikres

mod byggeri. Fredningen giver den fremtidssikring af området som natur og grønt område som de politisk vedtagne planer ikke gør.

Borgergruppen har særligt påpeget, at flyvestationen består af en central tunneldalsslette omgivet af randområder med varieret natur. Den centrale del har været benyttet landbrugsmæssigt i mange år til græs eller slæt. Randområdene natur er i den udarbejdede plejeplan udlagt som overdrev, eng, mose eller slette. Mod syd er det især overdrev i Bringeslugten, der dominerer. Furesø Kommune har fået udarbejdet to rapporter om naturen ved bl.a. i Bringeslugten. Det fremgår bl.a. heraf, at området er vigtigt for bilag IV arterne padden, spidssnudet frø og stor vandsalamander. Det er vigtigt at sikre den økologiske funktionalitet af Bringeslugtens tørbundsarealer, dvs. som større sammenhængende områder, der også har sammenhæng med de øvrige tørbundsnaturområder i kommunen. Der er fundet markfirben i området ved Nordlejren og Sandet, men funktionaliteten gælder også andre tørbundsorganismer med vanskelige leve- og spredningsvilkår. Sikring af sammenhængende tørbundsarealer er en del af de statslige udmeldinger og vigtigt for at standse nedgangen i biodiversiteten. Det sikrer alene en fredning.

Borgergruppen har endvidere kommenteret de enkelte klager.

Til klagen fra Furesø Kommune har borgergruppen særligt bemærket, at kommunen støtter en fredning. Borgmester Jesper Bach har således udtalt i pressen at man er 98 % enig i fredningen. Det er dog beklageligt, at kommunen kræver et græssletteareal på ca. 10 ha udtaget af fredningen, idet der formentlig tænkes på Bringeslugten. Kommunen vedtog med et snævert flertal at anke fredningen.

Til klagen fra Forsvaret har borgergruppen anført, at landsplandirektivet og kommuneplantillægget ikke sikrer naturen. Bringeslugten ligger uden for den grønne kile og er af høj naturmæssig værdi. Man kan ikke begrunde et behov for byggeri med at der er udgifter forbundet med forureningsbekæmpelse. Det er forurenernes, dvs. Forsvaret, der skal forestå foureningsbekæmpelsen.

Afgørelse

I sagens behandling har deltaget 9 af Naturklagenævnets 10 medlemmer: Lars Busck (Formand), Ole Pilgaard Andersen, Martin Glerup, Leif Hermann, Britta Schall Holberg, Anders Stenild, Poul Søgaard, Jens Vibjerg og Henrik Waaben.

Naturklagenævnet har den 16. juni 2009 besigtiget området og holdt offentligt møde.

Naturklagenævnet udtaler:

Det er en forudsætning for anvendelse af fredningsinstituttet, som er et særegent reguleringsmiddel efter naturbeskyttelsesloven, at behovet for beskyttelse ikke på betryggende måde kan opfyldes gennem den generelle naturbeskyttelses- og arealanvendelseslovgivning.

Naturklagenævnet finder, at fredningsområdet rummer betydelige landskabelige, naturmæssige og rekreative værdier, som det er værd at sikre.

Langt størstedelen af fredningsområdet er omfattet af Landsplandirektiv om afgrænsning og ramme for anvendelsen af den grønne kile gennem Flyvestation Værløse, der træder i kraft den 1. juli 2009. Direktivet er bindende for den kommunale planlægning.

I randområderne er betydelige delområder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

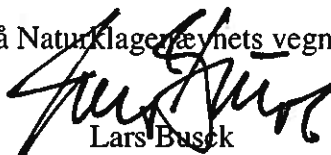
Den sydlige del af fredningsområdet, "Bringeslugten", ligger uden for landsplandirektivets afgrænsning af den grønne kile. I kommunens idéoplæg til den kommende planlægning for omformningen af flyvestationen (Masterplanskitse, Kulturstation Værløse) er det forudsat, at de dele af Bringeslugten, der ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, kan bebygges med skønmæssigt 120 boliger og med en bebyggelsesstruktur med flere åbne kiler gennem bebyggelsen, der skal fungere som biologiske spredningskorridorer.

Et flertal på 7 af Naturklagenævnets medlemmer finder, at landsplandirektivet og de almindelige bestemmelser i naturbeskyttelsesloven i tilstrækkelig grad sikrer områdets naturmæssige, landskabelige og rekreative værdier. Flertallet lægger endvidere vægt på, at kommunens planer for en fremtidig bebyggelse i Bringeslugten vil indebære at der friholdes biologiske korridorer gennem bebyggelsen.

Mindretallet (Leif Hermann og Martin Glerup) finder, at området bør sikres gennem en fredning, dog således at der kan ske en mindre udvidelse af området til boligbebyggelse i tilknytning til Sydlejren.

I overensstemmelse med flertallets stemmeafgivning går Naturklagenævnets afgørelse herefter ud på, at Fredningsnævnet for Københavns afgørelse af 12. september 2008 om fredning af Flyvestation Værløse ophæves.

På Naturklagenævnets vegne

Lars Busck

Formand